

№ 352

**BODAJMY
OJCZYZNĘ
zgoda i pracą!**

KALENDARZYK

- 18 N. Gracjana
- 19 P. Darjusza
- 20 W. Teofila i Zenona
- 21 S. Tomasa Apost.
- 22 C. Herona M.
- 23 P. + Wiktorji P.
- 24 S. + W g. Irminy

REDAKCJA

w ŁODZI
Al. Kościuszki 41
TELEFON 28.

Dot. prenumeraty:
w Łodzi

Kwartalnie Mk. 945
Miesięcznie „ 315
za roznośzenie
55 mk. miesięcznie
Z przes. poczt.
Kwartalnie mk. 1160
Miesięcznie „ 385
poza Łodzią egz. 16

w Ameryce
dolar miesięcznie

Konto Pocztow. Kasy
Oszczędności 68.594.
Należność pocztowa
opłacona ryczałtem.

ROZWOJ

DZIENNIK POLITYCZNY SPOŁECZNY I LITERACKI

Sroda dnia 21 grudnia 1921 roku.

Z Warszawy ogłoszenia do Rozwoju przyjmuje wyłącznie „Reklama Polska Jasna”.
Za terminowe wychodzenie ogłoszeń i ofert administracja nie odpowiada.

NAJTAŃSZE, NAJPIĘKNIEJSZE i NAJPOŻYTECZNIJSZE

podarunki gwiazdkowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych

poleca **w wielkim wyborze**

Księgarnia i Skład Nut **GEBETHNERA i WOLFA** w Łodzi

ul. Piotrkowska No 87. Telefon No 17.

Przełomowe narady w Londynie.

ny Niemiec

WIADOMOŚCI POLITYCZNE

Serdeczny nastrój.—Anglja coraz bardziej skłonna do ustępstw.—Sprawa odbudowy Rosji
—Bezrobotni angielscy do Francji.—Rathenau.—Rada Najwyższa.

LONDYN 20 (wł) Wczoraj odbył Briand wraz z Louchérem i Berthelotem dłuższą naradę z Lloydem Georgem, Chamberlainem i sir Robertem Horne.

Omawiano głównie ustalenie wspólnej polityki względem Niemiec. Lloyd George zaznaczył że przed zwołaniem międzynarodowej konferencji dla uzdrowienia stosunków finansowych w Europie koniecznym jest ściśle porozumienie Anglii i Francji co do polityki europejskiej (Omawiana została by natężyć konferencji również sprawa uznania rządu sowieckiego, sprawa odszkodowań niemieckich oraz międzynarodowych długów Nadto poruszono sprawę stabilizacji waluty i ograniczenia zbrojeń lądowych)

Briand poruszył sprawę rzekomej niewypłacalności Niemiec, dowodząc że Niemcy mogą zapłacić i zaproponował kontrole finansowa międzysojusznicza nad Niemcami, gdy by uchylał się od wypłat. Rozpraw w tej kwestji nie ukończono.

Lloyd George i Briand postanowili opracować szczegółowy projekt współdziałania. Opracowanie tegoż, powierzono min. Louchérowi, który natychmiast przystąpił do pracy.

Ze strony angielskiej przedstawione zostały również uwagi co do tego projektu. Podczas narad panował nastrój serdeczny

„Dzienniki” szwajcarskie donoszą, że Anglja gotowa jest zrzec się udziału w pierwszych ratach odszkodowań na rzecz Francji Da również gwarancję wrznie udzielenia

Niemcom moratorium, wpływając na nie, aby uzdrowiły swą gospodarkę finansową, co umożliwi Anglii zrzec się również długów francuskich pod warunkiem, że Francja uczyni to samo w stosunku do innych sprzymierzonych.

LONDYN 20 (wł) Angielskie koła polityczne sądzą, że Lloydowi Georgowi wysłano na pierwszy plan podczas obrad z Briandem sprawę odbudowy Rosji, ponieważ od tego wedle ogólnego zdania zależnym jest uzdrowienie finansów Europy.

„Daily Express” donosi, że Briand zaproponował Lloydowi Georgowi wysłanie 50 tysięcy bezrobotnych do Francji, gdzie zatrudniono by ich przy odbudowie zniszczonych okolic. Propozycja ta wywarła dobre wrażenie na Lloyd Georga.

BERLIN 20 (wł) Pisma niemieckie uważają pobyt Rathenaua w Londynie za wielkiej wagi dla interesów niemieckich, ponieważ będzie on pośredniczył pomiędzy rządem niemieckim a przedstawicielami państw sprzymierzonych.

LONDYN 20 (wł) W pierwszych dniach stycznia ma być zwołana Rada Najwyższa, celem akceptowania umów, zawartej między Briandem i Lloyd Georgem.

Briand zgadza się na ograniczenie zbrojeń Francji, pod warunkiem, że Anglja zagwarantuje jej dostateczne bezpieczeństwo ze stro-

(wp) Min. skarbu p. Michalski nie zamierza po świętach występować w Sejmie z nowymi projektami finansowymi. Pragnie on w ciągu dwu miesięcy wprowadzić w życie uchwalone dotychczas przez Sejm ustawy P. Michalski przedstawi jedynie Sejmowi za stawienie wydatków i długów państwowych oraz preliminarz budżetu na r. 1922.

(wp) Minister spraw zagran. przyjął wczoraj wieczorem posła francuskiego w Warszawie p. Panafien.

(wp) Przybył do Warszawy radca poselstwa polskiego w Paryżu p. Łukasiewicz. Przywiózł on ważne papiery od p. Zamojskiego.

(wp) Wczoraj odbyło się posiedzenie komitetu politycznego Rady ministrów z udziałem p. Łukasiewicza i p. Korczakowskiego, dyrektora depart. do spraw wschodnich.

Dyskusja będzie prowadzona w dalszym ciągu w czwartek w Belwederze.

Na porządku obrad znajdowała się również sprawa G. Śląska i umowa polsko-czeska.

(wp) Poseł ukraiński w Warszawie, p. Szumski wyjechał wczoraj wieczorem do Charkowa. Wyjazd jego stoi w związku z planowaniem nawiązaniem ściślejszego kontaktu Polski z Ukrainą. Zastępować go będzie radca leg. p. Hurin. Prywatnie dowiadujemy się, że to ściślej nawiązanie stosunków z Ukrainą ma na celu zaszachowanie Moskwy

Wschodnia biurokracja.

Tam, gdzie rządzi rozum, a nie łaska Boża i wola ludu, tak jak u nas — prawa, które kieruje się państwo ustanawiają najuczestniejsze — najwyższe pod względem umysłowym stojące jednostki, — na mocy długoletnich badań i wysiłków umysłowych.

Natomiast w naszych demokratycznych czasach, kiedy jedynym czynnikiem decydującym o kwalifikacjach na miarodajną osobistość w państwie jest — czerwona zabarwienie kandydata, będące skutkiem złośliwości starannie ukrywanej pod czaszką — w czasach postepowo paralitycznych reform społecznych, rządzą nami w wielu wypadkach umysły, które na Zachodzie niewątpliwie zostałyby objektem ciekawych studiów psychopatycznych, albo wzbogaciły swą indywidualnością szereg charakterystycznych postaci Lombroso'za.

Zazwyczaj jakaś „reforma państwowa“ zaczyna się od posiedzenia partyjnego w jakimś „zakonspirowanym lokalu“, gdzie omawia się szczegółowo co jest jeszcze komu do zabrania — oczywiście dla dobra ludu.

Czy może ma być wywłaszczanie majątków, czy domów, czy fabryk, czy nowa „reforma“ mie szkaniowa, wszystko to naprzód uchwalają dyrygenci chłopskiej kapeli, a potem przedstawiciele w Sejmie, w dobrze zrozumianym interesie własnej kieszeni. —

Taki przedstawiciel „warstw pracujących“, zazwyczaj skrytopłciowy milioner, mianuje urzędnikiem tych, co nie wwrządzają mu poziomem umysłowym zbytniej konkurencji, wymyśla prawa od przeczytania, jedynie których każdy inteligent dostaje bólesci, każe drukować setki formularzy i szematów, wzorowanych na jadłospisie sąsiedniej restauracji, poczem dopiero zaczyna się zastanawiać... co z tem wszystkim zrobić.

Takimi zdolnościami, są między innymi dziedzicznie obciążone nasze władze celne, wśród których panuje nastrój poprzedzający stworzenie naszego marnego świata. —

Cia w dzisiejszych czasach służą do

osiągnięcia dwojakiego celu, mianowicie do ochrony własnej produkcji, a po drugie, celem zapobiegania niepotrzebnej ucieczce kapitału z kraju.

Ale we wszystkim musi być pewien umiar i pewna doza inteligencji oco dzisiaj, jak wiadomo, nie należy posadzać liderów naszego ludu. —

Wyznaczanie cel w postaci trzech z górą milionów za centnar jedwabiu, lub za butelkę wina, sześćdziesiąt marek, jakoteż cła na lekarstwa są absurdami, które mogą się jedynie urodzić w głowach chorych na socjalne zapalenie, i nie mających żadnej styczności z praktyką życia i zasadami ekonomii społecznej.

Niewątpliwie są to luksusy, których przywóz do kraju nie jest pożądany, ale znajdują się ludzie, którzy... zapłacą połowę tej sumy przemytnikowi, a co państwo na tem zyska?

Dalej obłożone z wysokim cłem przedmiotów wyrabianych w kraju też mija się z celem.

Niedawno mieliśmy do zanotowania ciekawy wypadek. Związek fabrykantów skór, przedstawił ministr. przem. i handlu spis rodzajów skór, które są wyrabiane w kraju i prosił „celem zapobieżenia spadkowi waluty“ o absolutny zakaz wwozu tych artykułów.

Zakaz wydano. Najszybciej wyraźnie najszybciej fabrykanci podnieśli cenę tego produktu o 50 procent i koniec końcem, ceny tych skór zaczęły tak „skakać“ w górę, iż zakaz zniesiono.

Pytamy się, czy tego rodzaju polityka celna nie jest może za... ludowa, że użyjemy delikatnego określenia, i czy ten lud skutkiem w ten sposób pielęgnowanej drożyzny nie cierpi więcej niż przy systemie inteligentnie pomyślanych cel ochronnych?

I tak wszędzie, czy obejrzymy się na prawo czy na lewo widać te ciężkie pomysły będące rezultatem za lekkiego przygotowania do pracy umysłowej. —

A. S.

Nieprzejednany wrog Polski

Duża ilość grup, znajdujących się na feryforium Środkowej Litwy, a zatem i najróżnorodniejsze interesy scierające się z sobą pod czas nadchodzących wyborów zamieniają ten kraj w istne targowisko może tak liczne, jak partie w sejmie polskim.

Stanowisko Litwy wobec Polski można określić jednym tylko wyrazem: negacja.

Gabinet kowieński postanowił ostatecznie odrzucić zlecenie Rady Ligi dotyczące projektu Tymansa. Tak samo bezwzględnie negatywne stanowisko zajęli Litwini wileńscy wobec wyborów. Na zaproszenie komisji wyborczej okręgu wileńskiego do wzięcia udziału w komisjach wyborczych. Tymczasowy Komitet litewski w Wilnie odpowiedział odmową, motywując to w dłuższym piśmie, zawierającym aż siedm punktów. Oświadczają w nim Litwini, że „nie mogą brać udziału w pracy, która szkodzi interesom społeczeństwa litewskiego“ że Polacy organizują Sejm wileński w tym celu aby „zmusić (?) Wileńszczyznę do połączenia się z Polską“ i w końcu że „Sejm wileński odzwierciedli tylko opinie zbalamuconej przez agitatorów z Polski mniejszości społeczeństwa i późni powrót Wileńszczyzny do Litwy Nierodległej od Litwy Polaka chce ją oderwać“.

Kto miał jeszcze jakiegokolwiek wątpliwości co do właściwego znaczenia tej odpowiedzi, to stanowisko Litwinów określają już bez żadnych ogródek wydawane w języku polskim organy i jednociówki litewskie w Wilnie.

Jednociówka „Do Litwy“ wreszcie oświadcza, że Litwini wola utracić Wileńszczyznę, niż wejść w jakiegokolwiek łączność z Polską.

Tak więc zarówno oficjalna polityka rządu kowieńskiego jak stanowisko Litwinów wileńskich jest w każdym razie jasne i zdecydowane. Streszcza się ono w dwóch żądaniach: 1) przyłączenia Wileńszczyzny do Litwy kowieńskiej bez żadnych zastrzeżeń i 2) wyłączenia jakiegokolwiek łączności z Polską choćby kosztem utraty Wilna.

Czy Litwinami rządzi jednak tylko ślepy szal nienawiści? Graja tu niewątpliwie role i pewne... nadzieje. Odstąpił je z całą szczerością p. J. Albin Herbaczewski w swej broszurze p. t. „Litwa a Polska“.

„Dyplomacja litewska pisze—ma bardzo ułatwione zadanie. Wie dobrze, że jeżeli nie Anglia, to Niemcy (ewentualnie z Rosją obecną czy jakąś nową) problem państwowy Litwy korzystnie dla Litwinów rozwiąza w interesie własnym“.

Po tem wyznaniu staje się zrozumiałem bezwzględnie antypolskie stanowisko Litwinów. Nie chcą wiązać się najsłabszymi nawet więzami z Polską—bo mają perspektywę na lepszy interes z Niemcami i Rosją. O te państwa chcą oprzeć swój byt państwowy, a z Litwy uczynić pomost pomiędzy niemi. Dotychczasowe czapy polityki litewskiej najzupełniej potwierdzają to przypuszczenie.

Litwa odrzuca wszelką myśl porozumienia z Polską wobec czego wszystkie plany federacyjne są nieziszczalną mrzonką. Trzeba jeszcze raz stwierdzić te znaną i powtarzaną już tylokrotnie prawdę w chwili gdy zbliża się decydujący moment wyborów do Zgromadzenia wileńskiego Rozbicie głosów polskich może zgotować nam bolesną niespodziankę. Nie zapominajmy że na terenie plebiscytowym choć żywił polski ma przewagę są także Białorusini, Litwini i Żydzi.

Co do Białorusinów, to obrzucmy ich wiekszość ciężko ku Polsce, a odbyty w Wilnie zjazd białoruski pod przewodnictwem p. Aleksina, wypowiedział się za przyłączeniem Wileńszczyzny do Polski. Ale jeszcze jest druga, co prawda mniej liczna, grupa białoruska, pod wodzą Łastowskiego która ulega wpływom Litwinów i bolszewików. Litwini więc choć nie wezmą udziału w wyborach i liczebnie stanowią siłę znikomą, stoczą z nami walkę o Białorusinów.

Żywił żydowski zajmuje dotychczas stanowisko wyczekujące. Żydowskie organizacje syonistyczne i demokratyczne ogłosiły deklaracje w której oświadczają że „w wyborach dopóty nie przyjmą udziału dopóki nie zostanie wydany odpowiedni dekret określający kompetencje i zadania sejm“.

Poza tem oświadczeniem kryje się niewątpliwie... oferta, że za pewne „ustępstwa“ żydzi gotowi są wziąć udział w wyborach. Świadczy o tem wywiad współpracownika wileńskiego „Unser Tag“ z premitrem Ponikowskim. Współpracownik wileńskiej gazety żydowskiej zapytał wprost prezesa gabinetu czy nie zamierza pertraktować z ludnością żydowską dzielnicy wileńskiej aby skłonić ją do udziału w wyborach. P. Ponikowski słusznie odpowiedział, że rząd polski nie będzie nikogo nakłaniał aby korzystał z przysługującego mu prawa decydowania o losach kraju a jeśli żydzi nie wezmą udziału w wyborach to będzie to oznaczać tylko obojętność tych sfer wobec przyszłych losów Wileńszczyzny. Po tej odpowiedzi prezesa gabinetu można się spodziewać, że żydzi wileńscy udziału w wyborach nie wezmą—lecz niewątpliwie będą wraz z Litwinami agitować przeciw Polsce.

Dziś, 17, nawet najdalej idący federaliści mają już najbardziej namacalny dowód czego chcą litwini i gdzie dają ciszowinijscy litwescy.

A co smutniejsze, że ci szowini ci to w dużej liczbie są polakami.

Najbardziej szowinistycznie występuje Kler litewski i ten gdyby mógł coś dla swojej nienawiści do Polski skorzystać nie zachowałby się z jednej strony podwójnie katolizmem dla prawosławia, z drugiej strony gdyby tego interesy wymagały służyć niemieckim, byleby nie iść z Polska.

Taki stan rzeczy powinien raz na zawsze odczuć latwowiernych polaków od żądania federacji i wskazać im uprawianie swojej narodowej polityki. Gdyby na miejscu Polski znaleźli się litwini i mieli zdecydować o tych ziemiach, niezawodnie bez skrupułów federacji, wzięłby je dla Litwy.

Wybory w Wilnie będą decydowały o tem, czy w wileńskim, ludzkim i brasławskim utrzymają się wpływy polskie, czy kraj ten raz na zawsze przepadnie dla Polski.

Nie wątpimy, że sama Wileńszczyzna rozumie doskonale to niebezpieczeństwo i wyraz jej woli w Zgromadzeniu wileńskim nie da się spaczyć żadnymi mrzonkami.

Dąba!, jako sufrażysta.

(X) Posłowie socialistyczni, którzy odwiedzili w więzieniu Dąba!, stwierdzili, że od 8 miu dni uprawia on głodówkę i że zastoso- wano wobec niego przymusowe sztuczne odżywianie. (3)

mi osobistościami, a także centralnym komite-
tem partii komunistycznej.

Cel jego przyjazdu do Warszawy doszedł
jednak do wiadomości władz i wydano rozkaz
aresztowania go. Zdołał on jednak w samą po-
rę ulotnić się. Grasował pewien czas w Ło-
dzi.

W tych dniach przybył on do Warszawy,
gdzie też został aresztowany.

Władze polskie, jak i władze amerykań-
skie mają z nim do uregulowania rachunki
natury kryminalnej. (6)

Przebieg zagraniczny.

Niemcy i odszkodowania.

Niemcy, jak mogą tak wykreczać się od
płacenia długów. Nie w smak im to idzie.
Nie było wybiję fortelu do któregoby się
nie uciekł rząd niemiecki. Francja jednakże
poznała już niemców i o odroczeniu termi-
nu ani myśli. Owszem obradowała nawet
komisja odszkodowań nad środkami, które-
by zastosować potrzeba było, gdyby w swo-
im czasie Niemcy kontrybucji i odszkodowań
nie wnieśli.

Bohaterski Tiutiunik.

Na podstawie wiarygodnych informacji
dowiadujemy się, że oddział gen. Tiutiunika,
stanowiący ośrodek ukraińskiej armii pow-
stańczej, operującej w kierunku Kijowa, zos-
tał zaskoczony przez 3 dywizje bolszewickiej
konnicy i prawie doszczętnie wybity. Jedynie
gen. Tiutiunik z częścią sztabu zdołał się
przebić i przekroczyć granicę. Wiadomość tą
potwierdzają również z Husiatyna. Zniesienie
oddziału Tiutiunika można uważać za likwi-
dację powstania ukraińskiego. (Wiadomość tę
trzeba przyjąć ostrożnie, ponieważ nie powia-
da, gdzie rozbito Tiutiunika, ani też przez
jaką granicę przekroczył. Nie trzeba również
dodawać, że biura prasowe przy poselstwach
sowieckich, a zwłaszcza warszawskich, roz-
tąbiłyby na cały świat o tem zwycięstwie.
Nie przemilczałyby o niem również „dobrze
poinformowany” lwowski „Wpered”—przyp.
Red.). (2)

Rozruchy chłopskie.

„Prawda” donosi, że rządy bojarów ru-
muńskich w Bessarabji dają się coraz bardziej
we znaki tamtejszej ludności.

Rekwizycje władz rumuńskich wywołały
groźne rozruchy chłopskie. Na stacji Romankow
ce na północny wschód od Kamieńca Podol-
skiego przyszło do walki między zbuntowanymi
chłopami a wojskiem rumuńskim.

W związku z tem władze rumuńskie roz-
strzelały w Chocimiu i Benderze około 500 chłó-
pów.

Druga Irlandja.

Z Belgradu donoszą, że zagrzebski blok
chorwacki wystąpił z żądaniem uznania suwe-
renności Chorwacji bez względu na stanowisko
Jugosławii, grożąc, że w przeciwnym razie
Chorwacja stanie się drugą Irlandją.

Zaburzenia głodowe w Berlinie.

Dnia 16 grudnia po południu wydarzyły
się silne zaburzenia głodowe w Berlinie. Głód
ni demonstranci rzucili się na pierw na sklepy
żywnościowe, które w północnej części miasta
demolowali, posuwając się ku centralnym uli-
com. Policja rozpuściła demonstrantów, 160
osób aresztowano. (3)

O ŁÓDZ PODWODNA.

Na konferencji waszyngtońskiej wy-
wiazła się dysputa nad łodzią podwodną.
Balfour żądał wykluczenia zupełnego łodzi
podwodnych z akcji wojennej. Amerykanie

byli przeciwnego zdania, twierdząc, że łódź
podwodna jest gwarancją stałego rozbrojenia.

Kiedy Balfour nie mógł osiągnąć po-
rozumienia — zawołał, że żąda on nad tą
kwestją publicznych rozpraw.

Konferencję w tej materji odroczone.

BRIAND I WATYKAN.

W sprawie ściślejszej łączności Francji
z Watykanem przemawiał wczoraj Briand,
w Senacie francuskim, który zupełnie za-
aprobował poglądy jego.

Na wniosek lewicy udzielono Briando-
wi votum zaufania 174 głosami przeciwko 129.

Zniesienie praw wyjątkowych.

Parlament niemiecki zniósł wczoraj prawa
wyjątkowe 160 głosami przeciwko 142. (3)

Z ostatniej chwili Sejm w sprawie przemysłu.

Na ostatniem, wczorajszym przedświa-
tecznem posiedzeniu sejmowem, a 275 od
początku swego istnienia zajął się sejm
smutną dolą przemysłu polskiego.

Poseł Galiński ukazał się na mównicy
i w następujących barwach przedstawił
nasz przemysł.

W Warszawie i województwie warszaw-
skiem zamknięto już 30 zakładów, z dziedzi-
ny przemysłu włóknistego i metalurgiczne-
go, w województwie łódzkim z górą 100
fabryk, w województwie kieleckim 50 za-
kładów, a to samo dzieje się i w innych
województwach. W biurach rejestracyjnych
zanotowane jest 150 tysięcy bezrobotnych.
Rząd więc winien zbadać przyczyny zamy-
kania fabryk i w wypadkach, gdy jest to
spowodowane brakiem kapitału, udzielać kre-
dytu pozostającego pod kontrolą Rządu. Po-
łączony komisje Przemysłowo—Handlowa i
Ochrony Pracy rozpatrzywszy wnioski nagłe
Klubu N. P. R. i posła Gdówka w sprawie
kryzysu w przemyśle wezwwały w rezolucji
Rząd, aby pod kontrolą udzielał kredytu,
rozpoczął wydatną walkę z drożyzną arty-
kułów pierwszej potrzeby i zmusił sfery
kupieckie do zejścia z jednostronnego sta-
nowiska, aby uregulował należności urzędów
w stosunku do przemysłu, przekazał prze-
mysłowi rodzinnemu obstarunki rządowe,
prowadził ewidencję towarów przychodzą-
cych z granicy i regulował agio celne, aby
przystąpił do zróżniczkowania tarw kolejow-
wych i eksportowych, ułatwił eksport z
Polski, przy nowelizacji ustawy o ochronie
lokatorów zabezpieczył interesy właścicieli
nieruchomości, nie w drodze wyłączenia z pod-
ustawy lokalów przemysłowych, a przez pod-
wyższenie mnożnika.

Dalej, aby wniósł ustawę, zabezpieczają-
cą robotnikom zasiłki podczas kryzysu,
uwzględnił dopuszczenie zastępców handlu i
przemysłu z Poznańskiego i Pomorza do
komitetu węglowego, aby równomiernie przy-
dzielano węgiel górnośląski do wszystkich
dzielnic.

Poza temi rezolucjami większości są
rezolucje mniejszości, które mianowicie
p. Regera, wzywająca Rząd do budowy
dworca kolejowego w Cieszynie, kolei
łączących Cieszyn z Górnym Śląskiem oraz
do wybudowania kilku kopalń węgla na
Śląsku Cieszyńskim. Dalej rezolucja p. Zu-
ławskiego, wzywająca Rząd do wprowadze-
nia przymusowych zarządów w zakładach
przemysłowych w koniecznych wypadkach.

Mówca dodaje, że zakłady przemysłowe
we pod zarządem przymusowym dobrze
funkcjonują i stawia za przykład zakłady
żyrardowskie.

W dalszej dyskusji nad sprawą kry-
zysu przemysłowego zabierał głos kierownik
Min. Handl. i Przem., p. Strassburger oraz
pos. Wierzbicki.

MARKA POLSKA.

Marka polska w Gdańsku i Berlinie

poszła znacznie w górę.

Za markę niemiecką płacono 16 marek
polskich. Po jutrze spodziewają się znacz-
nej podwyżki marki polskiej na giełdzie.

LWÓW DOSTAWCA ZŁOTA.

Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa we
Lwowie wysłała do Warszawy w tym ty-
godniu 15 beczek złota i srebra wagi 1500
kilogramów z górą. —

W roku ubiegłym wysłano już za
Lwowa tych kruszców 4500 kilogramów

POŻAR.

W ministerjum pracy i opieki społecz-
nej w gmachu przy zbiegu ulicy Jasnej
i Placu Dąbrowskiego wynikł pożar o go-
dzinie 5 i pół po południu. Akcję ratunko-
wą rozpoczął 2-gi oddział straży. —

Do Baranowicz.

Ponieważ z nad granicy wschodniej nad-
chodzą różne wieści o powracających do kraju
polakach, przeto do Baranowicz wyjechali
wczoraj b. minister Grabski, jako nadzwyczajny
komisarz i minister pracy Darowski. (3)

Z sądów.

(r) Sad Okręgowy w Łodzi, wydział kar-
ny, na posiedzeniu w dniu 16 grudnia r. b.
rozpoznawał sprawę z oskarżenia akuszerki
Józefy Łukaszeńskiej. Florentyny Naguszew-
skiej i Joanny Hermanowicz, oskarżonych o to,
że działając śmiało wspólnie dokonały w.
m. Łodzi sędzenia płodu w końcu 1920 r.
a w. m. lutym 1921 r. Weronice Kałużnej.

Sprawa przeciwko akuszerce Józefie Łuka-
szewskiej wyłaczono, wobec jej ucieczki. Złożo-
na za nią kaucja w wysokości 100,000 mk.
skomiskowana na rzecz skarbu.

Na przewodzie sądowym wina podsądnym
została udowodniona.

Sad skazał Florentynę Naguszewską i Jo-
annę Hermanowicz na 1 i pół roku więzienia
każdą z pozbawieniem praw, wskazanych w art.
28-35 kod. karn. z zaliczeniem aresztu prewen-
cyjnego i z zastosowaniem amnestji z dnia 24
maja r. b. Weronikę Kałużną na sześć miesięcy
więzienia z zastosowaniem amnestji z dnia 24
maja 1921 r. Nadto na zapłacenie kosztów
procesu i opłat sądowych. (3)

— Turniej.

Dnia 19-go b. m. o godz. 18,50 odbędzie
się w lokalu V.M.C.A. przy ulicy Piotrkow-
skiej 243 pierwszy turniej szermierczy na
szable za nagrodami pod kierownictwem mi-
strza szermierza Dow. Okr. Korp. Łódz. B.Z.
Gnoińskiego.

Bilety nabyć można w kasie lokalu V.M.C.A.

Przemysł i handel

— Giełda warszawska z dn. 17 | b. m.

1/2 Listy ziem.	5160
" za 100 m. 92, 50	Marki niem. 16, 10
3 % „ m. Warsz. 295,	Franki franc. 251 50
4 % „obl. m. warsz.	Funtys —15250

Czeki i wpłaty.

Belgia 240	Londyn 1330 0
Berlin 16, 25	Nowy Jork. 3175
Gdańsk —	Paryż — 252
Praga —	Wiedeń 48—26

Akcje:

Bank hand. 2800	Ostrowiec 4600
" Dyskont. —	Radzki 1800
" Kredyt. 2800	Starachowice 3775
" Zjed. z. pol. 963	Zyrardów 50,000—
Cukier —	Borkowski 1,100
Drzewo —	Zegluga —
Lilpop. 2825—2775	Jablłkowsky —
	Naita 1825—

s. 1 p.

JAN MIKOŁAJTYS

nauczyciel i były wydawca „Kow. Dziennika Łódzkiego”.

przeżywszy lat 64, po krótkiej lecz ciężkiej chorobie oparzonej św. Sakramentami zasnął w Pańcu dnia 3 grudnia 1921 r. w Kiedrzyńce pod Częstochową, złożony został na cmentarzu Starym w Częstochowie o czym krewnych, przyjaciół i znajomych zawiadamia

7-8K)

Sirokara rodzina

s. 1 p.

Mieczysław Rottengruber

INŻYNIER

Kierownik Oddziału Budowy Wodociągów przy Magistracie m. Łodzi, zmarł 16 grudnia r. b. o godz. 8 wieczorem, przeżywszy lat 39

Wyroważenie drogi nam zwłok z domu przy ul. Fabrycznej 5, nastąpi w niedzielę dnia 19 grudnia o godz. 2 po południu. Nabozęństwo za ornę odprawione zostanie nie w kościele św. Stanisława Kostki w poniedziałek, 19 grudnia o godz. 8 i pół r.

Na smutne te odrędy zaprasza kolegów, przyjaciół i znajomych zmarłego

Z rozpaczona Żona i Rodzina

O poparcie Inwalidów.

Pod numerem 17 przy ul. Ewangelickiej mieszka Towarzystwo Opieki nad Inwalidami.

Zarząd pracuje od 1. tego kończącego się roku który powstał z inicjatywy Województwa Łódzkiego. Dziełczy on zadanie, które spełniał przedtem Komitet Opieki nad Inwalidami przy Radzie Obrony Państwa.

Rozpoczęła się robota od gromadzenia zasobów w naturze i gotówce, które rozdawano inwalidom, prócz tego wspierano ich schronisko, warsztaty, zrzeszenia.

Komitet nie odzywał się dotąd do publiczności dziś jednak w przekonaniu, że jest to jego obowiązkiem wola:

Zwróćcie ku inwalidom serca,

Jest ich w Województwie naszym 8000,

Jest ich w Łodzi 4000

Polowa. — to ludzie niezdolni do pracy, niemający zarobku na kawałek chleba; ludzie, pozbawieni wzroku, rąk i nóg, lub kilku członków równocześnie.

To ludzie, — przeważnie młodzi, nieszczęśliwi na całe życie. Starsi między innymi, często żonaci, obciążeni liczną rodziną.

Głód, niedza - rozgoryczenie.

Z taką wieścią losiły ku wam mieszkańcy Łodzi. Przyjdźcie z pomocą tym, którym się należy miłośno bohaterów, których miano dzisiaj — Nieszczęśliwi.

Zbliża się Boże Narodzenie, Nowy Rok, Święta. Niech i inwalidzi się powesela, today w te dni nich nie czują głodu, zimna, niech zapomną o swej niedoli.

Składajcie na nich ofary, wprost w Towarzystwo Opieki nad Inwalidami, lub na cele tegoż Towarzystwa w admi. instytucjach dz. ennków.

Składajcie dary zamiast kart świątecznych, za miast powi szowań noworocznych.

Ninety nie b. dzie zawiele, Wszystko, co zbierze my, będzie niemal kropli w morzu.

W przyszłym roku możemy przyjść inwalidom z pomocą grantową; mogących pracować bodaj o jednej ręce, o jednej nodze postaramy się wyszkolić, dać im pracę, dać im zarobek.

Jak o. i szli niedawno króla swolą pomocą, o. czynić, tak naszem nas wszystkich winno być wolać: wszyscy w pomoc inwalidom!

K o m i t e t

Prat ksiądz Białki Wiktor (przewodniczący) Sędzia hipoteczny Chwałowski Juliusz - zastępca przewodniczącego, właśc. cielec abityki Weigt Edward - skarbnik, rejent Korn Stefan - sekretarz, rejent Łada Julian - lekarz - podpisownik Dr. Stanisław Więckowski, Porucznik Chmielewski Włodzimierz.

Kancelaria Towarzystwa urządza od 9-2 codziennie przy ul. Ewangelickiej 17.

Kancelaria przyjmuje za pokwitowaniem wszelkie ofiary dla inwalidów.

Kancelaria przyjmuje zapisy na Członków Towarzystwa, Roczna wstawa 120 mk.

Kancelaria w. d. je zn. czki Towarzystwa Opieki nad Inwalidami. Cena znaczka 60 mk. (4)

DO MIESZKAŃCÓW MIASTA ŁODZI.

Istniejące przy Wydziale Zrzeszeń Inwalidzkich warsztaty: szewski i krawiecki mieszczące się przy ulicy Piotrkowskiej 183 posiadają na składzie duży wybór gotowego

obuwia męskiego i damskiego, polecają na nadchodzące święta takowe po cenach przystepnych, jak również przyjmuje się wszelkiego rodzaju obstalunki wchodzące w zakres robót szewskich i krawieckich z własnych i powierzonych materiałów po cenach konkurencyjnych. Obsł. szan. klien. wykonywa się solidnie i terminowo.

KRONIKA

OOO

— O dokumenty szkolne,

Ministerium W. R. i O. P. w porozumieniu z M. S. Z. zawiadomiło rektoraty wszystkich zakładów wyższych w Polsce, że studenci, którzy pozostawili dokumenty w szkołach rosyjskich i pragną je odzyskać, mają na ręce swojej władzy akademickiej składać odpowiednie podania ostemplowane i adresowane do wydziałów konsularnych przy poselstwach polskich w Moskwie lub Charkowie, zależnie od miejsca, w którym znajduje się poszukiwany dokument.

Poselstwa dokumenty odzyskane prześlą do ministerjum spraw zagranicznych, które zarządzi doreczenie dokumentów petentom za pokwitowaniem i po ściągnięciu ustanowionej taksy 100 mk. p. za każdy dokument.

Osoby, które posiadają dokumenty w szkołach rosyjskich, a nie są obecnie studentami szkół akademickich w Polsce, powinni zwracać się z podaniem bezpośrednio do M. S. Z. (Departament Konsularny w Warszawie)

Z sekcji ogrodniczo-pszczelniczej,

W niedzielę dn. 18 b. m. o godz. 5 po południu w sali Tow. Kola. Łódzkiego przy ul. Kilińskiego N. 50 odbędzie się zebranie członków sekcji pszczelniczej. (3)

— Z Narodów. org. Kobiet.

Dnia 20-go b. m. we wtorek Narodowa Organizacja Kobiet urządza na kursy dla analfabetek przedstawienie w kinie „Corso”, Zielona N 2, wraz z herbacaną i pączkami. (3)

— Mróz zelży.

Ostatnie doniesze doniosły z różnych stron kraju o niebываłych mrozach. Wisła stanęła nie tylko pod Krakowem, ale na całej przestrzeni całego po za Warszawą. Dziś mróz wykazuje mniejsze nasilenie, a lekka mgła, unosząca się rankiem i wieczorem i miejscowe zachmurzenie horyzontu świadczyłyby o zbliżającej się odwilży.

— Kolejka za.

Zarząd Kola. Łódzkiego Z. Z. K. zwołuje na dzień 18 grudnia r. b. o godzinie 3-ej po południu w lokalu Kola przy ul. Kilińskiego N 73 ogólne zebranie swoich członków dla zdania sprawozdania z działalności Zarządu. (3)

— Koncert.

Na dzisiejszym poranku muzycznym o godz. 12-ej w poł. pod dyktando Teodora Rydera śpiewać będzie Janina Stańska. Poranek ten poświęcony będzie muzyce francuskiej.

Na poniedziałkowym koncercie abonamentowym usłyszymy po raz pierwszy w Łodzi świetnego skrzypka-wirtuoza Aleksandra Mogilewskiego. (3)

Przypominamy, że dziś o godzinie 8 w sali Filharmonii odbędzie się wielki koncert na restauracji organu w katedrze św. Stanisława Kostki z współudziałem fortepianisty Lewandowskiego, Wejsberga (skrzypce), p. Andrzejewskiej (śpiew) i Prażmowskiego (akompaniament) oraz bardzo liczne chóry katedralne pod batwą Gorzelniawskiego.

Koncert urządza specjalny komitet naft pod kierunkiem baronowej Heizlowej. (3)

— Maskarada.

Łódzka Orkiestra Filharmoniczna, celem zasilenia swych funduszy i pokrycia deficytów urządza w d. 81 b. m. „Wielką Doroczną Maskaradę Sylwestrową”. (3)

— Tramwaje łódzkie.

Konduktor do baby, idącej na targ.

— Ojcie, matulu, tak późno, a idziecie piechotą. Wsiadajcie tu zaraz do tramwaju....

— El Nie mogę, bo się spieszę!

— Koło Mieszczanek.

W sali Resursy Rzemieślniczej, odbyło się organizacyjne zebranie Kola mieszczanek. Po zagajeniu posiedzenia przez przewodniczącą tego Zjednoczenia Mieszczanek, p. Kowalski wygłosił pięknie opracowany i głęboko ujęty referat: o stanowisku kobiet w Polsce. Po odcywie nastąpiła żywa dyskusja na temat programu i zadań Kola. Wreszcie wybrało Zarząd, który postanowił natychmiast nawiązać kontakt z Kółkami Mieszczanek w Warszawie, Krakowie i Poznaniu.

Zebrań Kola odbywać się będą w poniedziałki.

— Na stary sposób.

Do mieszkania Marianny Sobczak zamieszkałej przy ul. Południowej 25, przyszedł jakiś osobnik podczas jej nieobecności i powiedział jej córce, 12 letniej Stanisławie, by zabrała z sobą pieniądze dla matki. Córka zabrała 20,000 mk. Gdy się znaleźli na rogu Sienkiewicza i Krótkiej, nieznanomy pieniądze zabrał i ułotnił się.

O powyższym poszkodowana zawiadomiła policję.

— Pseudo-urzędnik.

(as) Onezdaj przy ul. Konstytucyjnej aresztowano Kazimierza Polkowskiego, który, podając się za urzędnika skarbowego, obchodził różne sklepy i mieszkania prywatne, spisując protokoły fikcyjne od dochodu obrotowego pod pozorem ulgi częściowego zwolnienia od podatku dochodowego, przyrzeczając różne datki w gotówce i naturze.

P. osadzono w więzieniu przy ul. Gdańskiej do dyspozycji Sędziego Śledczego.

— Potemna fabryka papierosów.

[as] U Mordki Koro (Cmentarna 3) policja wykryła potemną fabrykę papierosów, które wyrabiał Natan Bochner.

— Milionówka.

W dzisiejszym ciągnięciu milionówek wylosowany został Nr. 3,006,100, Numer ten nabyty był przez Konsulat polski w Paryżu 3

Numer świąteczny

Tegoroczne święta Bożego Narodzenia wypadają w ten sposób, że w ilja rozpoczyna się w sobotę, Niedziela i poniedziałek

lek są święta. Numer nasz ostatni przed świętami wyjdzie w sobotę rano.

Prosimy więc tych co na te trzy dni zechcą pomieścić swoje ogłoszenia, aby je doręczyli wcześniej do Administracji, a to dla staranniejszego ich wykończenia.

Ostatnie ogłoszenia przyjmujemy do tego numeru w piątek o godzinie 2 po południu.

Administracja „Rozwoju“.

W o g o d z i a s e

1) posiadać miliony, a nie mieć biblioteki w domu; 2) pożyczać od znajomych lub wypożyczać z czytelni książki, gdy się posiada środki na ich kupienie; 3) rozprawiać o nowych prądach w literaturze, znając je tylko ze słyszenia; 4) czerpać swój pokarm duchowy jedynie z dzieł ników i tygodników; 5) kupować wyłącznie tylko takie podarunki, które nie nie dają dla umysłu i ducha

Kupujcie więc książki!

W obecnych czasach książki są najtańsze!

Wielki wybór posiada na składzie

Księgarnia L. FISZERA, Piotrkowska 47

780B

Dzisiaj księgarnia otwarta od 1 — 6 godz.

Syndykat Rolniczy

Spółka Akc. w Łodzi Kilińskiego 50

poleca po niskich cenach:

Naftę poddwojnie rafinowaną

Marmelady owocowe,

Makę kartoflaną,

Makę pszenną,

Makę żytnią,

Dekstrynę.

768K

Na gwiazdkę!

Książki
upiękaszony
w księgarni
Polskiej

Poślak
owinięty
ociekochom
odarunkowe

w Łodzi, ul. Kilińskiego L. 118 (765K)

Ozdoby choinkowe

Wyroby skórzane: sakiewki, portfele etc, Gry towarowe, necesy manikurowe, Albumy do fotografii i pocztówek, Skrzynki budownicze dla dzieci,

poleca

H. T. KUNERT

Piotrkowska 87 (781K) Zmawadzka 1

Salon sztuki Wejście bezpłatne.

Olawa Obrazów

Tabacznicy!

Wszyscy kupcy tytoniowi II i III kat. zechcą przyjść na zebranie w niedzielę 18 grudnia o 6-ej pp.

Południowa L. 15 do lokalu Centralnego Związku

Kunców, 770)

ZARZĄD,

Dyrekcja 8-kl. Wyższej Szkoły Realnej z Wydziałem Handlowym Zgromadzenia Kupców m. Łodzi, Dzielna 58.

zawiadamia, iż od dnia 15 stycznia 1922 roku odbędą się egzaminy dla nowowstępujących.

Podania do klas: wstępnej, II, III, IV, V i VI należy składać w kancelarii szkoły do dnia 10 stycznia 1922 r.

740D

OSOBA

starsza inteligentna muzyka na ze znaomością języka francuskiego umie a. a gotować, zupełnie bez rodziny, poszukuje zajęcia u pojedynczej osoby.

Łaskawe ogłoszenia przyjmuje „Rozwój“ sub „Star a Inteligentna“ (782p)

Bracia IGNATOWICZ

ul. PIOTRKOWSKA 96, tel. 8—33.

polecają:

Wina i wódki

w najrodzajniejszych i najlepszych gatunkach i po najtańszych cenach

Towary kolonialne i delikatesy

Bakalaje

Wszelkiego rodzaju konserwy z jarzyn, owoców i ryb

Zajace

Młode kaczki i indyczki.

Pierniki

Gęsi

775B

Dom Handlowy FRYDBERG KOC I S-ka
Łódź, Piotrkowska 90, telefon 8-36.
poleca na nadchodzące święta po cenach fabrycznych, manufakturę, towary białe, chustki, galanterię, bieliznę, trykotażę swetry, kosmetykę, walizy podróżne.
Okazja taniego kupna obuwia gwarantowanego własnego wyrobu: męskie, damskie, średniaki i dziecięce

Cennik		
Kamasze męskie chromowe	czarne	Mk. 7500
"	brazowe	7000
"	zamszowe z lakierem	14500
"	półlaktary	11250
"	gemzowe czarne	8750
Buciki damskie chromowe		7500
"	brazowe	7900
"	gemzowe czarne	8000
"	brazowe pasowe	14950
Pantofle	zamszowe	14950
"	chromowe czarne	6500
"	gemzowe	6350
"	chromowe brazowe	6350
Małe damskie	czarne od № 31 — 35	6950
"	brazowe " 31 — 35	6350
Dz ecinne	czarne " 23 — 26	4150
"	brazowe " 26 — 30	4350
"	" 23 — 26	4450
"	" 26 — 30	4700
Wywrotki	" 19 — 21	2300
745d	" 22 — 24	2300

Ceny

723D

Roksu i smoły spadły

od 15—XII r. b. w Gazowniach Miejskich (ul. Targowa 16)

o 25 procent.

Shaman Louis Bary, Reims

Najtaniej sprzedaje wódki i likiery
MIKOLASCHA Lwów

hurtowo i detalicznie

HUGON GEISLER, Główna 21

przystanek tramwajów: 4 i 10. 747p

lowary kolonialne

Delikatesy

Konserwy

Piotrkowska 132 I szej piętro front.
Ładne paski i biustonosze

poleca na gwiazdkę pracownia gorsetów

Anny Laferskiej

Łódź, Piotrkowska 132 I szej piętro front. 720p

Resztki

sprzedaje po cenach b. niskich. Wólczan ska 62 m. 10

758K

Dr. Artur Banasz

urolog.

(Choroby nerek, pęcherza dróg moczowych, chro. rzaż czka)

przyjmuje od g. 5 do Moniuszki № 11. 554

Na gwiazdkę

Radzę wszystkim i kupować towary tylko p. i.

„Najtańsze Źródło“

bo w mieszk. przyw. Łódź DZIELNA 34.

Płótno białe Bostony

Płótno kol. Szewioty

na wyspy Sukna

na pościel Korty

Cajgi różne Barchany

Chustki Flaneli

Surówki i podszewki

Ceny specjalne dla koop. ratyw, kótek i sklepów.

Hurt. — Detal.

Ceny niższe. o 50%

Na wypłatę

lowary męskie i damskie

Ch. Markowicz i S-ka

Piotrkowska 37 podwórko.

761-K

Zaginął dowód osobisty wydany w IX Komisarjacie P. P. i karta odroczenia z wojska na mię Stanisława Stasiaka

4040-1

Łódź, Andrzeja 3
Tow. Współdzielcze
"SKLEP BAWELNANY"

Zawiadamiamy, że z powodu zwyżki
 waluty polskiej

zniżyliśmy ceny

na towary bawełniane o 50%

" " wełniane o 40%

polecamy na sezon obecny:

Ważny kostjumowe i ną suknie,
 Wełnury na palta męskie i damskie,
 Kamgarny na ubrania męskie,
 Materjały na mandarki szkolne,
 Kropy na sutanny dla dachowicństwa,
 Towary białe wszelkich gatunków,
 Wsypy, barchany, flanelc,
 Pledy, samodziały i t. p.

Zródło dla Klientów z prowincji i dla Kooperatyw.

HURT I DETAL

Ćmielów

**Skład szkła, porcelany
 majoliki**

w Łodzi, ul Piotrkowska 31, telef. 680.

Specjalność: **Serwisy Stołowe.**

Szklanki od **600** mk. za tuzin.

Ceny zniżone.

Piece żelazne

wykładane szamotem o 50%, taniej poleca

„Elibor“

Sp. Akc. Handl. Przemysł. **Ł. J. Borkowski**

733K1

Piotrkowska 48 tel. 84.

Księgarnia M. Arct i S-ka, Piotrkowska 105

poleca na gwiazdkę następujące książki:

Albumy do marek
 Askenazy Książę Józef Poniatowski
 " Napoleon a Polska
 " Wzasy historyczne
 Baczyński Dzieje Polki
 Bandurski Królowa Jdwięa
 Chlebowski Pisma
 Chłędowski Ostatni Wależusze
 Chmielowski Historia literatury
 Fredro Trzy po trzy
 Gubrynowicz Brod iński
 Kasorowicz Pisma w 6 tomach
 Koneczny Kość uszko
 Koponicka Poezje w 7 tomach
 Krasieński Pisma w 9 tomach
 Kraushauz Warszawa
 Kubala Woina Szwedzka
 Łoziński Salon i kobieta
 Łoziński Zycie polskie w dawnych wiekach
 Łunieński Napoleon
 Mackwall His'oria malarstwa
 Markowska Podania Hellady
 May Powieści podróźnicze
 Pasek Pamiętniki
 Pol Dzieła w 4 tomach
 Smoleński Rok 1863, album illustrowane
 Smoleński Dzieła historyczne
 Stachiewicz Pieć zmysłów
 Sułkowski Geografia ziem Polski
 Ujejski Chorał
 Weyssehoff Soból i panna
 Wiek XIX, wyd. zbiorowe
 Witkowski Dni chwały, dni klęski
 jak również wielk. wybór powieści dla dzieci
 i młodzieży. 590B

Szmechel i Rozner, Łódź

Piotrkowska 100. Filja 160,

Tania Sprzedaż Gwiazdkowa,

Palta damskie najnowsze fasony	17500	15500
Suknie damskie w dużym wyborze	6500	5500
Biuzki damskie z flaneli	1750	1450
Spódniczki damskie z szewłotu		2500
Chustki duże wełniane zimowe	7500	6000
jesiennh	5750	4500
Garnitury męskie	24000	18000
Kamgarowe	45000	38000
Jesienki najuowszy fason	28000	22000
Palta męskie zimowe na wacę	45000	35000
z futrzanym kołnierzem		65000
i na jedwab, podszewce		
Spodnie strachgarnowe		6500
kamkarnowe		9500
Kamizelki na futrze	10500	12500

Suknie jedwabne białe i kolor, 22000 19000
 najnowsz, fas
 Suknie wizytowe z sukni, Ga bar 15000 18000
 kamgarowe

dla dziewczynek || dla chłopców
 suknie 3500 2500 || garnitutki 7000 6000
 palta 7500 || paletka 7000 5000

Za połowę ceny
resztki z flaneli, etam ny' batystu, szewłotu garniturowe towary odpowiednie na podarunki;

W niedzieię 18 b. m. magazyn otwarty od 1 — 6 pp.

KOKS

węgiel, brykiety górnośląskie w ładunkach wagonowych dostarcza najszybciej i tanio

Dom Przemysłowo-Handlowy

L. Frankowski i M. Lisowski

Warszawa, ul. Hoża 27, tel. 21—30
 Adres telegraficzny „Franko's“.

NOWOŚCI GWIAZDKOWE

Dla dzieci i młodzieży:

CHERVILLE Pamiętnik psa.
 DAUDET Przygody Tartarena z Taraskonu.
 ORUS A. B. C.
 HERTZ Bażant złocisty.
 JĘDRZEJCZOWA Bańka mydlana.
 NAJEWSKI Doktor Muchotański.
 MARRYAT Wśród koralowych raf.
 OKULICZ Obrazki z 1863 roku.
 PIOTROWSKI Od Bałtyku do Karpat
 PRZYBOROWSKI Noc styczniowa,
 ROSINKIEWICZ Bohater Cis.
 Stary Cwir.
 SMOLIŃ Przechłady i morza.
 SZUCHOWA Tajemnice moityi.
 WELLS Pierwsi ludzie na księżycu.
 ZAKRZEWSKA Białe róże.

Dzieła w ozdobnych oprawach:

BATOWSKI Norblin.
 CHŁĘDOWSKI Ostatni Wależjusz.
 CMIEŁOWSKI Historia literatury polskiej.
 DOBROWOLSKI Wyprawy polarne.
 GUSTAWICZ i WYROBEK Życie zwierząt.
 JACHIMECKI Ryszard Wagner.
 KLEIN Klejnoty Krakowa.
 KRASICKI Monachomachia.
 KUKIEL Dzieje wojska polskiego.
 ŁOZINSKI Salon i kobieta.
 Życie polskie.
 ŁUNIŃSKI Napoleon i legjony,
 MACFALL Historia malarstwa.
 POZNANSKI Rzeźba francuska.
 RUTOWSKI Rok 1863
 SZTUKA POLSKA Malarstwo w reprod. barw.

P I S M A :

Asnyka, Kasprówicza, Konopnickiej, Krasieńskiego, Mickiewicza, Pola, Stowackiego

Księgarnia **Ludwika Fiszcera** Piotrkowska 47, tel. 1211

Azurki — mereżki

przyjmuje
Łęca

Piotrkowska 105
 717013

Uczeń wyższe
 go kursu gry
 skrzypcowej ma
 jeszcze godzinę
 wolną Oferty w
 „Rozwoju” sub
 „Skrzypce.

78403

Ważne dla Pań!

cenę zniżoną
 TAMIA wyprzedaż **BESZTEK**
 Białych towarów, Flaneli, Ba
 wełny, szewiotów, bostonów i
 wiele innych towarów na białki
 szlafroki, suknie, kostiumy i pla
 szcze

M. Dryl, PIOTRKOWSKA 56
 w podwórzu, 3 wej 56
 71CK5

Dr. SZUMACHER

choroby skórne i weary
 czne.

godz. przyj. 3 — 7, w niedz.
 święta od 11 — 1 po poł.
BENEDIKTA № 1.

2091B7

Kupuje meble

dywany, maszyny do szycia, fu
 tra, ubrania, plusze oraz sprzę
 ty domowe A, WAJCIAN Dzieł
 na 19 w sklepie.

692K1

Fokowe palta

i różne wyroby futrzane,
 sprzedaje 50% taniej
Cegielniana 56 i p. front

ZABAWKI

towary skórzane i galanter.
 jakoteż inne

podarunki na gwiazdkę

poleca w wielkim wyborze
 i po umiarkowanych cenach

R. HERTL,

GŁOWNA № 49.

(755B

DOM HANDLOWO - PRZEMYSŁOWY

JAN HENDZELEWSKI

Łódź, ul. Główna 24

Hurt

poleca własnego wyrobur

Detal

Oplatkowe ozdoby na choinkę,
 Karmelki w różnych gatunkach,
 Kawę mieloną mieszaną,
 Korzenie kuchenne mielone.

Ceny zniżone i

796B

Ceny zniżone i

Firma moja, jest, pierwszo-
 rzędnym warsztatem od re-
 paracji wszelkich biżuterji

Oszczędność jest droga do bogactwa

Solidna robota, niskie ceny.

F. SZYNDLAUER

Piotrkowska 205.

801B

Na Gwiazdkę!

w wielkim wyborze polecamy:

perfumy,

wodę kolońską,

wody toaletowe i mydła

firm krajowych i zagranicznych
 po cenach znacznie zniżonych

Warszawskie Tow. Akc. Handlu Towarami Aptecznymi

dawniej Zjednoczeni Aptekarze

i LUDWIK SPIESS i SYN

w Łodzi, ul. Piotrkowska 107.

789D

100 wagonów —Suchego Opatowego Sosnowego— drzewa w szczapach

Sprzedamy z natychmiastową dostawą razem,
lub też częściowo (862p)
Dom Handlowy WACŁAW MIESZALSKI
Warszawa, Ponia 52 adres telegraf, Warszawa-Dorocum

Z 3814 par

pozostało nam po likwidacyjnej sprzedaży, która cieszyła się tak niezwykłym powodzeniem, jeszcze

tylko 90 par

śliznego obuwia dzieciennego w numerach od 25 do 34. Oddajemy je po Mk. 3.500. — za parę, ponadto każdy nabywca 2-ch par obuwia otrzyma od nas na gwiazdkę

Miljonówkę

Tow. Przem. Handl. „MERCATOR” Sp. z ogr. odp. PIOTRKOWSKA 84,

Duży Wybór Obuwia

„Rekord” najnowszych fasonów.
Trwałość solidnego wykonania
— to moja reklama.

Z poważaniem
I. Rowalczyk
Cegielniana 25

795P

Ceny znacznie niższe.

Drobne ogłoszenia:

kupno i sprzedaż:

AAAA Majątek ziemski w Kutnowskim blisko kolei 8 i pół włók ślicznie zagospodarowany drenowany do sprzedania wiadomość Pańska 30 P. Kulisz. 4069-1

AA.A.A! Obrączki ślubne rużne fasony duży wybór pierścionki kolczyki zegarki zegary najtaniej kupić można Brzezińska 10 Jan Placsek 3948-9

A.A.A. Kupię meble dywany futra garderobę bieliznę maszyny do szycia płacę najwyższe ceny Łazienki Benedykt 28 m 15 parter 3909-7

AA Meble sprzedam sypialnię stołowe kuchnie szafy łóżka krzesła wiedeńskie oraz inne ceny znacznie niższe Przewodzień Piotrkowska 118 4072-6

A Meble łóżka szafy otomane leżankę amwalnicę bielizniarkę kredens stół krzesła lastra biurko zegar róg jeleni wyprzedam tanio Piotrkowska 223-3 front 3967-5

A. Kredens dębowy szafy bielizniarkę otomane stół krzesła łóżka materace szafki nocne sprzedam tanio Sienkiewicza 59 m 21 oficyna drugie wejście pierwsze piętro 4048-5

A. Meble solidne masywne dębowe własnego wyrobu kredensy stoły krzesła szafy łóżka nocne szafki sprzedaje najtaniej Kaczorowski Piotrkowska № 55 (podwórze) 4153-4

A! Łóżka szafy garderobianki bielizniarkę stół, krzesła kredens sprzedam Sienkiewicza 59 m 26 oficyna II wejście 2 piętro. 4096-4

Dom ze sklepem spożywczym do sprzedania w Zgierzu wiadomość Piłkowska 48 4031-1

Do sprzedania majątki ziemskie gospodarki rolne domy wille fabryki młyny place inielesy handlowe ma biuro Fortuna Łódź Wólczańska 165 róg arola 4099-1

Do sprzedania kuźnia z zabudowaniem oraz place przy szosie Pabjanickiej (trzeci przystanek tram. od Górnego Rynku) Wiadomość Lisnera 24 u właściciela 4154-1

Dwa wózki dziecięce sportowe koszykowy do sprzedania Napiórkowskiego (St. Zarzewska 55 m 1 4107-1

Dubeltówki bezkarkowe i karkowe okazanie sa do sprzedania oraz reperacje broni wszelkiego rodzaju specjalność wypolerowanie wnętrza luf (wydobyte raka) i bronzowanie (oksydowanie) dorabianie kołb ceny umiarkowane Marjan Nazdrowicz Piotrkowska 17 Skład i warsztat broni w podwórzu 4109-2

Domy różne do sprzedania Al 1 Maja 16 Wozniak Piotrkowska 66 restauracja 4110-2

Futro męskie lisy sprzedam tylko chrześcijaninowi obeerzecz można od 1 do 3-ej ul. Kilńskiego 102 m 4 4150-2

Kozuszek futro bekieszę kolnierz damski tunakowy kapełusz płaszowy wysprzedaje za bezcen byle zaraz Piotrkowska 85-55 1

Meble szafa bielizniarka łóżka używane do sprzedania Stolarnia Zachodnia 51 4152-4

Maler nałtowo — ropowy do sprzedania Pańska 78

Motocyklowy wózek koszykowy roboty sprzedam Wólczańska 62-17 4146-1

NAJTANIEJ Ubrania palta bureczki spodnie modna garderoba męska damska i dziecienna Obuwie trykoty rękawiczki bielizna kolnierze krawaty Kupony towary wełnianych i bawełnianych na prezenta gwiazdkowe Kto chce cośkolwiek kupić prosi mi sprawdzić nasze ceny są najtańsze w Chrześcijańskim Jarmarku Piotrkowska 44 Uwaga! piętro obstatunki pracownia krawiecka własna 3940-4

Otomana (mokietem kryta łóżka z materacami i krzesła dębowe i szafa do sprzedania Gdańska 43 w podwórzu na lewo 4117-2

Posessa w prowincjonalnym mieście przy tramwaju 3 morgi ziemi dom 12 pokoi próżnych ogród owocowy oraz zabudowa gospodarcza do sprzedania Al 1 Maja Wozniak i restauracja Piotrkowska 66 4111-1

Pół domu do sprzedania z piętrowy aroznikowy z wszelkimi wygodami w śródmieściu wiadomość Piłkowska 66 (restauracja) 4101-1

Różne materiały garderobę męską sprzedaje Al Kościuszki 31 parter 4115-5

Sprzedam szafę o 3 drzwiach wózek kuchenne urządzenie lustro i szafę małą Kracza 4-18 4141-4

Sklep spożywczy z powodu wyjazdu za 250000 mk do sprzedania wiadomość Cmentarna 26 w sklepie 4148-1

Sprzedam dom w śródmieściu 6 sklepów 2 sklepy wołne z mieszkaniem z powodu zmiany interesu ul. Nowo-Pańska 144 przy Kątnej W Mielczarek 414-1

Sklep spożywczy sprzedam moźebne od zaraz Łubelska 12 wprost Staro-Zarzewską 4988-5

Sprzedam parę łóżek z materacami dwie szafy stół rozsuwany 6 krzesel otomane astro warsztat stolarski z naczyniami oraz samowar z tacą platerowa na 4155-5

URZADZENIE sklepowe 2 szafy (półki części oszklona) 2 kontuury i norożniki eleganckie przedwojennej solidnej roboty nadające się do każdego interesu sprzedam Wólczańska 62-17 4147-1

Warsztat stolarski kupię dobre zaplecze Budowa kareso rji Gdańska 145 (Długa) 4127-2

Różne:

A.A.A. Na gwiazdkę i materjały na suknie kostiumy chustki firanki płótna polecia po cenach znacznie niższych i na wyplat Kilńskiego 40 m. 10 front 2 piętro (rtw i atn-3788-4)

A! Nauczycielka z muzyką otrzyma korzystną posadę Biuro Ludwińskiej Piotrkowska 109 4152-6

A kuszerka Marja Kubicka przyjmuje Piotrkowska 199 m. 14 oc 2 zd' 3576-10

A kuszerka Pipikowa przyjmuje Al Piotrkowska 132-14 dla pań przyjezdnych pokój 3917-8

A kuszerka Nowakowska Dzieł na 34-18 od 9-11 ed 3-6 3777-5

Dziewczyna starsza do gospodarskiej domowej i pomocy w sklepie potrzebna Oferty własnoręczne do adm. Rozwoju pod Rzetelność 5

Młoty pociąg, zawodowy poszu kuje pokoju umeblowanego ewent. przy rodzinie w okolicy Konstantynowskiej. Łaskawe oferty proszę składać w admin Rozwoju pod A. P. 4140-5

Potrzebna zdolna panna do składu wędlin Kilńskiego 90 4159-5

Przybłąkał się pies szcurnik biały czarno nakrapiany prawy właściciel może odebrać za zwrotem kosztów Głowacka 12 4145-2

Poszukuje dużego pokoju bez mebli lub przy rodzinie z osobnem wejściem i umeblowanego Oferty do Rozwoju sub. Duży 4151-2

Pian na fortepiany fisharmonję i pianino elektryczne polecia Chodkowski Sienkiewicza 25 4119-4

Potrzebna służąca Dzieńna sklep 4129-1

Potrzebny ślusarz do warsztatu ślusarsko-mechanicznego Piotrkowska 58 4095-1

Potrzebna dziewczyna do wyszytkiego Zgierska 11-9 Świątkowska 4091-1

STUDENT udziela matematyki fizyki języków Kilńskiego 86-3 godzina 1-2 4120-1

Tykoty męskie damskie różnych gatunków sprzedaw w sklepie Marji Czampik Główna 17 3993-2

Zdun przyjmuje wszelkie roboty w zakresie zduństwa wchodzące Nawrot 19 4056-1

Zagubione dokumenty

A polonjusz Kaczmarek zagabill kartę powołania rocznika 1902 wydaną w Zgierzu 4149-5

B ibold Rajnhold Karolewska 9 zagabill dowód osobisty wydany w Łodzi -5

B rzezińska Janina zagabilla paszport niemiecki wydany w Łodzi 4142-5

B rzeziński Jan zagabill paszport niemiecki wyd. w Poddebkach. -2

D nia 19 grudnia zagabione w przejściu na Piotrkowskiej pomiędzy 5-6 wieczorem przy księgarni L. Fiszera Dyplom Akuszerki wydany na imię Michalina Molenckiej w Warszawie w Instytucje Dr. Rejsa. Łaskawy znalazca zechce zwrócić Rzgowska 92 lub do Rozwoju 4150-2

G rabowski Bolesław zagabill tymczasowy dowód osobisty wydany w Łodzi 4121-2

G ronowski Kazimierz zagabill paszport niemiecki wydany w Łodzi 4115-2

G ała Józef Spacerna 16 zagabill dowód osobisty wyd. w gmin Starzeniec 4144-3

H ibner Kazimierz zagabill dowód osobisty wydany przez Komendę Policji Państw. w Łodzi 4145-3

M arja Zarnowiec zagabilla dowód osobisty wydany w Chmielniku Łódź Kilńskiego № 225 4122-2

M aiko Stanisław zagabill kartę bezterminowego urlopu wydaną w Łodzi 4125-2

N ewiadomski Otto Zakątna 61 zagabill paszport rosyjski wydany w Łodzi 4123-2

N ikodemski Stanisława zagabilla paszport niemiecki wydany w Łodzi -2

P ixowski Jan zagabill dowód zwolnienia z wojska wydany w Łodzi 4126-5

S itarek Józefa Zabia 10 zagabilla paszport niemiecki wydany w Poddebkach 4138-2

S opeł Józef zagabill paszport polski wydany w Łodzi 4151-2

Z agubiony paszport niemiecki wydany w Łodzi na imię Anieli i Genowefy Doring 4128-2

Z akrzewski Stanisław Hrabioska 3 zagabill kartę bezterminowego urlopu wydaną w Łodzi 4112-2

Z agubiono 2 klucze łaskawy znalazca łaskawy zwrócić do Redakcji za wynagrodzeniem 4154-1



CENA OGŁOSZEN PRZED TEKSTEM I W TEKSCIE — 90 mk. ZWYCZAJNE — 40 mk. NEKROLOGI — 50 mk. KOMUNIKACYCH PRACY — 4 mk. OGŁOSZENIA ZAMEJSCOWE 50 PROC. DROŻEJ, ZA GRANICZNE 100 PROC. DROŻEJ. Strojnica przed tekstem i w tekście dla ogłoszeń podzielona na 6 lamów, za tekstem 5 lamów. w tekście i przed tekstem przyjmujemy ogłoszenia i nekrologi na 2, 4, i 6 lamów. ARTYKUŁY bez oznaczenia honorarium uważa Redakcja za bezpłatne. Można zamawiać „Rozwój” w Zgierzu u p. Lacha, w Pabjanicach u p. Zatorskiego ul. Zamkowa.